

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

UUR[®]

Politika architektury a stavební kultury České republiky

Rozvoj ve všech oblastech

www.mmr.cz

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

UUR[®]

Politika architektury a stavební kultury České republiky

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ústav územního rozvoje

Praha a Brno, 2015

ISBN 978-80-87147-83-2 (Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha)
ISBN 978-80-87318-34-8 (Ústav územního rozvoje. Brno)

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 14. ledna 2015 č. 22

k Politice architektury a stavební kultury České republiky

Vláda

I. **schvaluje** Politiku architektury a stavební kultury České republiky, obsaženou v části III materiálu č. j. 1587/14 (dále jen "Politika");

II. **ukládá**

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů

a) zohledňovat Politiku při zpracovávání koncepčních dokumentů v působnosti jimi řízených ministerstev a úřadů,

b) plnit úkoly obsažené v Politice,

2. ministryni pro místní rozvoj

a) zajistit

aa) zveřejnění Politiky způsobem umožňujícím dálkový přístup,

ab) zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

b) zpracovat a vládě předložit do 31. prosince 2020 zprávu o vyhodnocení plnění Politiky včetně případného návrhu její aktualizace pro další období.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátorka hlavního města Prahy

Předseda vlády
Mgr. Bohuslav Sobotka, v. r.

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO	7
I. ZÁKLADNÍ INFORMACE	9
II. ÚČEL A UŽIVATELÉ	10
II.1 ÚČEL	10
II.2 UŽIVATELÉ	10
III. ZÁKLADNÍ POJMY	11
IV. SOUVISEJÍCÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	12
IV.1 EVROPSKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	12
IV.2 NÁRODNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	12
V. RELEVANTNÍ DOKUMENTY	14
V.1 EVROPSKÉ DOKUMENTY	14
V.2 NÁRODNÍ DOKUMENTY	15
VI. ANALÝZA	17
VI.1 EVROPSKÝ KONTEXT	17
VI.2 STÁVAJÍCÍ STAV	17
VI.3 SOUHRN VÝSLEDKŮ DOSAVADNÍCH ANALÝZ	17
VII. VIZE	20
VIII. TÉMATA A CÍLE	21
KRAJINA A SÍDLA	22
Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel	22
Téma 2 – Veřejná prostranství	23
Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí	24
STAVBY	25
Téma 4 – Zadávání zakázek	25
Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb	26
VZDĚLÁVÁNÍ, OSVĚTA A VÝZKUM	27
Téma 6 – Vzdělávání	27
Téma 7 – Osvěta a média	28
Téma 8 – Výzkum a vývoj	29
IX. IMPLEMENTACE	30
KRAJINA A SÍDLA	31
Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel	31
Téma 2 – Veřejná prostranství	34
Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí	36
STAVBY	38
Téma 4 – Zadávání zakázek	38
Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb	39
VZDĚLÁVÁNÍ, OSVĚTA A VÝZKUM	40
Téma 6 – Vzdělávání	40
Téma 7 – Osvěta a média	42
Téma 8 – Výzkum a vývoj	44
ZÁVĚREČNÁ OPATŘENÍ	45
X. AUTOŘI A POSTUP TVORBY	46
SEZNAM ZKRATEK	47

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou Politika architektury a stavební kultury České republiky, kterou schválila vláda dne 14. ledna 2015 usnesením číslo 22/2015. Připravilo ji Ministerstvo pro místní rozvoj v úzké spolupráci s Ústavem územního rozvoje. Velký podíl na vzniku měla i Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, které dodaly klíčové náměty a aktivně se do tvorby zapojily. K přípravě přispěly i vysoké školy, zejména Fakulta architektury Českého vysokého učení technického v Praze, nevládní a neziskové organizace, např. Nadace Proměny či Architekti ve škole, a také veřejnost. Zájem o spolupráci na zpracování Politiky architektury a stavební kultury České republiky mne velmi potěšil a zároveň utvrdil o užitečnosti jejího vzniku.

Potřeba iniciačního dokumentu v oblasti architektury a stavební kultury byla evidentní již delší dobu. Po roce 1990 byla velká pozornost věnována problematice životního prostředí a přípravě koncepčních materiálů v této oblasti. Naopak problematika prostředí vytvářeného výstavbou byla dlouhodobě opomíjena, přestože má na kvalitu našeho života přímý vliv. Přijetím Politiky architektury a stavební kultury České republiky jsme tak částečně splatili dluh, jenž k prostředí vytvářenému výstavbou máme. Současně jsme se zařadili po bok vyspělých evropských států, kde již obdobné dokumenty existují.

Účelem Politiky architektury a stavební kultury České republiky není povolovat stavby ani navrhovat konkrétní projekty. Jejím cílem je vytvořit předpoklady k tomu, aby vznikající stavby byly kvalitní. Dokument však neklade důraz pouze na kvalitu jednotlivých staveb, ale zdůrazňuje potřebu komplexního vnímání prostředí, tedy vzájemného působení staveb, jejich vztahu ke stávajícím architektonickým a urbanistickým hodnotám a též jejich vlivu na krajinu. Stanovená opatření směřují do oblasti uspořádání území, kladou si za cíl zlepšit dostupnost veřejné infrastruktury či stanovovat dlouhodobou urbanistickou koncepci. Kvalitu prostředí v sídlech významně ovlivňují veřejná prostranství, proto jsou ukládána i opatření k jejich lepšímu plánování, realizaci a údržbě. Dalším velkým tématem je kvalita architektonických a urbanistických projektů. Výsledné dílo ovlivňuje nejen zpracovatel projektu a realizační firma, ale i zadavatel - právnické a fyzické osoby. Proto se dokument zaměřuje i na pozvednutí povědomí široké veřejnosti o významu kvality staveb a jimi vytvářených prostorů.

Od Politiky architektury a stavební kultury České republiky očekávám, že přispěje ke zlepšení prostředí, v němž žijeme, a zároveň posílí zájem o tvorbu příjemných měst a obcí. Bude spolupůsobit s dalšími strategickými dokumenty v této oblasti, zejména s Politikou územního rozvoje České republiky, Zásadami urbaní politiky a Strategii regionálního rozvoje České republiky 2014-2020. Děkuji všem, kteří se na přípravě dokumentu podíleli.

Ing. Karla Šlechtová
Ministryně pro místní rozvoj

I. ZÁKLADNÍ INFORMACE

Politika architektury a stavební kultury České republiky je strategický dokument s celostátní působností schvalovaný vládou České republiky. Její zpracování uložila vláda v roce 2011 usnesením, kterým schválila Koncepti bydlení České republiky do roku 2020. Podnětem k jejímu vzniku byla též výzva definovaná v „Závěrech Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05)“.

Politika architektury a stavební kultury České republiky stanovuje vizi a základní cíle ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, rozčleněné dle témat. Pro dosažení stanovených cílů navrhuje opatření, včetně určení zodpovědných a spolupracujících institucí a termínů splnění opatření. Struktura dokumentu vychází z „Metodiky přípravy veřejných strategií“.

Základní informace v tabulkové formě:

Název:	Politika architektury a stavební kultury České republiky
Kategorie:	Politika – strategický dokument stanovující vizi a základní cíle ve střednědobém až dlouhodobém horizontu
Zadavatel:	Vláda České republiky
Gestor:	Ministerstvo pro místní rozvoj
Koordinátor:	Ministerstvo pro místní rozvoj
Spolupráce:	Ústav územního rozvoje
Uživatelé:	Veřejná správa, subjekty účastnící se procesu výstavby, veřejnost
Rok zpracování:	2014
Datum schválení:	14. ledna 2015
Forma schválení:	Usnesení vlády České republiky č. 22
Doba realizace:	2015–2020 a dále
Řešený problém:	Podpora rozvoje architektury a stavební kultury jako principu zvyšování kvality prostředí vytvářeného výstavbou

II. ÚČEL A UŽIVATELÉ

II.1 Účel

Politika architektury a stavební kultury České republiky řeší podporu rozvoje architektury a stavební kultury jako principu zvyšování kvality prostředí vytvářeného výstavbou. Účelem je přinést zlepšení kvality života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Stavby a jejich okolí, veřejná prostranství i krajina tvoří základní součást tohoto prostředí.

II.2 Uživatelé

Zásadní podíl na formování kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou mají lidé. Politika architektury a stavební kultury České republiky je proto určena všem, kdo se nějakým způsobem výstavby účastní nebo jsou jí ovlivněni, tedy prakticky všem obyvatelům České republiky. Proto je formulována tak, aby byla alespoň v části témat a cílů srozumitelná pro širokou veřejnost.

Za většinu navrhovaných opatření nesou odpovědnost ústřední orgány státní správy. Konkrétně se Politika architektury a stavební kultury ČR týká ministerstev pro místní rozvoj, dopravy, financí, kultury, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy, vnitra, zemědělství a životního prostředí. Spolupráci na některých opatřeních by měly zajistit ministerstvy řízené organizace, konkrétně Národní ústav pro vzdělávání, Národní institut pro další vzdělávání a Národní památkový ústav. Spolupráce je požadována i po ústředních orgánech státní správy, konkrétně po Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Českém statistickém úřadu. Zapojeny by měly být i organizační složky státu Ústav územního rozvoje, Technologická agentura České republiky a Grantová agentura České republiky.

Velký podíl na realizaci některých opatření a tím i na úspěchu implementace opatření definovaných Politikou architektury a stavební kultury bude mít veřejná správa, a to na úrovni krajů i na úrovni obcí.

Dosažení definovaných cílů není myslitelné bez přímé spolupráce s oběma profesními komorami, tedy Českou komorou architektů a Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

Spolupracovat na naplňování vybraných opatření by měly odborné a profesní svazy a spolky, zejména Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR a dále Svaz měst a obcí České republiky, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR či Svaz zakládání a údržby zeleně.

Jedním z klíčových předpokladů pro pozdvižení stavební kultury je výuka a vzdělávání v této problematice na školách. Pro obecné povědomí o významu architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a stavební kultury je nutné posílit výchovu a vzdělávání na základních a středních školách a zvýšit prestiž odborných učilišť. Zásadní roli ve vzdělávání odborníků zastávají vysoké školy, které by měly úzce spolupracovat s výzkumnými institucemi. Ve spolupracujících organizacích se pod vysokými školami myslí např. České vysoké učení technické v Praze - Fakulta architektury včetně účelových pracovišť (Výzkumné centrum průmyslového dědictví a Výzkumné centrum Fakulty architektury Českého vysokého učení technického v Praze) a Fakulta stavební, Vysoké učení technické v Brně - Fakulta architektury a Fakulta stavební, Technická univerzita v Liberci - Fakulta umění a architektury, Vysoká škola báňská technické univerzity v Ostravě - Fakulta stavební, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, Akademie výtvarných umění v Praze, ARCHIP (Architectural Institute in Prague), Mendelova univerzita v Brně - Zahradnická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze - Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Fakulta životního prostředí, a další fakulty a vysoké školy.

Při spolupráci na plnění některých opatření, propagaci architektury a stavební kultury a zejména při práci s veřejností je nezastupitelná úloha nevládních a neziskových organizací a obecně prospěšných společností. Pod dále používaným pojmem neziskové organizace se myslí např. Společnost Petra Parléře, Nadace ABF, Nadace české architektury, Centrum pro středoevropskou architekturu CCEA, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Občanské sdružení Kruh, Nadace Partnerství, Nadace Proměny, Architekti ve škole, Agora CE, Auto*Mat, platforma ReSITE, nadační fond Arcus při České komoře architektů a mnoho dalších.

III. ZÁKLADNÍ POJMY

Architektura je v obecném pojetí stavebním uměním. Její rozsah sahá od urbanismu a krajiny přes stavby až po design a interiérovou architekturu. V užším významu se architektura zabývá řešením staveb a jejich okolí, výsledkem architektonické tvorby je pak stavba nesoucí umělecké pojetí či názor. Architektura musí plnit sociální, kulturní, hospodářské a environmentální podmínky a požadavky a hraje zásadní roli v úsilí o zlepšení kvality prostředí vytvářeného výstavbou. Dobrá architektura přispívá k vysoké kvalitě života a poskytuje atraktivní, funkční a harmonicky projektované stavby a okolní prostředí; vyjadřuje společnou kulturu a identitu a zároveň specifikum lokality; podněcuje uchování společenských hodnot a jejich rozvoj.

Urbanismus je obor lidské činnosti, jehož posláním a cílem je vytvářet harmonické, pestré a přitažlivé prostředí v lidských sídlech a krajině. Vychází přitom z komplexní analýzy a ekologicky pojaté syntézy přírodních, historických a kulturních hodnot, poznání sociálních procesů, místních potřeb, tradic a zvyklostí i ekonomických a technických možností společnosti. Jedná se o vyváženou syntézu hledisek humanitních, přírodních a technických, posilovanou kulturními hledisky a uměleckými přístupy.

Územní plánování je soustava pravidel, metod a nástrojů, které zajišťují postupné, často dlouhodobé naplňování dohodnutých cílů urbanistické, krajinářské a architektonické tvorby. Územní plánování vytváří předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území.

Regionální plánování je strategické plánování. Stanovuje koncepcce, směry a případně i projekty pro vyvážený rozvoj území. Zahrnuje úroveň státní, regionální i obecní. Je důležité, aby dokumenty regionálního a územního plánování byly v souladu.

Stavební kultura je proces a výsledek vývoje prostředí vytvářeného lidskou činností v oblasti architektury a stavebnictví. Zahrnuje plánování, navrhování a přípravu staveb, jejich zasazení do urbanistického kontextu, jejich realizaci, případnou rekonstrukci i jejich užívání včetně údržby. Je součástí obecné kultury, tedy hodnot, které jednotlivci i celá společenství zastávají, sdílejí, respektují, rozvíjejí, chrání a prosazují.

Stavební kultura zahrnuje architekturu, stavební inženýrství, urbanismus, územní a regionální plánování, krajinnou architekturu, zahradní architekturu, památkovou péči a v neposlední řadě tvorbu veřejného prostoru zastavěného území od jeho celkové koncepce až po výtvarný detail. Kromě užitekových, uměleckých a pocitových, má stavební kultura řadu atributů sociálních.

Kvalita stavební kultury je přímo úměrná odpovědnosti, se kterou přistupujeme k ochraně hodnot, jako jsou kulturní památky, urbanisticky hodnotné soubory a architektonicky cenné stavby, veřejná prostranství nebo nezastavěné území – volná krajina. Její hodnota je většinou nejvíce ovlivněná nikoliv tím nejkvalitnějším (výjimečnými díly architektonickými, technickými, krajinářskými apod.), ale spíše opomíjenou nebo zanedbávanou částí celku, která však může ve výsledku tvořit velkou část prostředí vytvářeného výstavbou.

Prostředí vytvářené výstavbou je chápáno jako prostředí vně i uvnitř staveb, bezprostředně a pravidelně využívané v souvislosti s těmito stavbami. Je to prostředí vytvořené člověkem, člověkem udržované a užívané. K tomuto prostředí náleží stavby i soubory staveb s jejich pozemky, nezastavěné proluky mezi stavbami, volná prostranství včetně zeleně jako součástí těchto prostranství, chodníky, silnice a ostatní dopravní stavby, veškeré zpevněné plochy, zahrady, stavby v krajině i krajina sama, je-li upravena podle architektonických zásad.

Prostředí vytvářené výstavbou je odrazem vývoje společnosti, její materiální a duchovní úroveň. Základní hodnotou prostředí vytvářeného výstavbou je jeho trvání, umění odpovědně reagovat na potřeby dneška a zároveň se ušlechtilě proměňovat v čase podle měnících se potřeb společnosti. Prostředí vytvářené výstavbou má dávat pocit kontinuity a stability, nabízet prožitky krásy a pohody a poskytovat hodnotný rámec pro život každého člověka.

Krajina je dle „Evropské úmluvy o krajině“ definována jako část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů.

IV. SOUVISEJÍCÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

IV.1 Evropské právní předpisy

V nedávné době se stala oblast architektury a stavební kultury předmětem mnohých mezinárodních úmluv a dohod. Mezi nejvýznamnější patří:

- **Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy** (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 73/2000 Sb.m.s.), přijatá dne 3. října 1985 v Granadě. Pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 1. srpna 2000. Hlavním cílem úmluvy je ochrana památek, architektonických souborů a míst jako kombinovaných děl člověka a přírody, včetně okolí chráněných statků.
- **Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy** (revidovaná) (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 99/2000 Sb.m.s.), přijatá dne 16. ledna 1992 ve Vallettě. Pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 23. září 2000. Cílem této úmluvy je ochraňovat archeologické dědictví jako zdroj evropské kolektivní paměti a jako nástroj historického a vědeckého studia.
- **Evropská úmluva o krajině**, podepsaná dne 20. října 2000 ve Florencii, vstoupila v mezinárodní platnost dne 1. března 2004. Hlavním cílem Úmluvy je zajistit ochranu jednotlivých typů evropské krajiny. Její význam spočívá v tom, že ukládá povinnost vytvářet a realizovat ohleduplné a z hlediska charakteru krajiny udržitelné krajině politiky, a to za účasti veřejnosti a místních a regionálních úřadů, a dále pak zohledňovat charakter krajiny při formování politik územního rozvoje, urbánního plánování a jiných sektorálních či intersektorálních politik.
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES** ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací. Tato směrnice byla změněna směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/55/EU ze dne 20. listopadu 2013.

IV.2 Národní právní předpisy

Základním národním rámcem pro Politiku architektury a stavební kultury ČR je **Listina základních práv a svobod**, která v článku 35 odstavci 1 stanoví, že „každý má právo na příznivé životní prostředí“. Tamtéž v odstavci 3 se stanovuje, že „při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“.

Politika architektury a stavební kultury ČR vychází zejména z následujících právních předpisů, ve znění platném k datu jejího zpracování:

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
- Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb
- Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území
- Vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření
- Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby
- Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb
- Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- Vyhláška č. 230/2012 Sb., kterou se stanoví podrobnosti vymezení předmětu veřejné zakázky na stavební práce a rozsah soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr
- Vyhláška č. 231/2012 Sb., kterou se stanoví obchodní podmínky pro veřejné zakázky na stavební práce
- Vyhláška č. 232/2012 Sb., o podrobnostech rozsahu odůvodnění účelnosti veřejné zakázky a odůvodnění veřejné zakázky

Související právní předpisy

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií
- Vyhláška č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov

Politiky architektury a stavební kultury České republiky se týkají i profesní předpisy, např. Soutěžní řád České komory architektů.

V. RELEVANTNÍ DOKUMENTY

V.1 Evropské dokumenty

Základními evropskými dokumenty, které podnítily vznik Politiky architektury a stavební kultury České republiky, jsou:

- **Usnesení Rady Evropské unie o architektonické kvalitě v městském a venkovském prostředí (2001/C 73/04)** ze dne 12. 2. 2001. Klade důraz na vnímání městského a venkovského prostředí, na krajinu a kulturní dědictví. Definuje architekturu a vyslovuje podporu úloze architektury a územního plánování. Požaduje zlepšování kvality staveb, a to zejména ve veřejné výstavbě, která by se měla stát příkladem pro soukromé investory. Usnesení dále pokládá za důležité prohlubování povědomí o hodnotě architektury, urbanismu a krajinné kultury.
- **Závěry Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05)** ze dne 13. 12. 2008. Pro udržitelný rozvoj měst dokument požaduje integrovaný a kreativní přístup, v jehož rámci je stejně významná úloha přisuzována kultuře, hospodářství, sociálním aspektům a životnímu prostředí. Požaduje věnovat zvláštní pozornost kvalitě a rozmanitosti architektury a podporovat kvalitní architektonickou tvorbu jako jeden z faktorů hospodářské dynamiky měst a jejich přitažlivosti pro cestovní ruch. Vyzývá k tomu, aby architektura měla integrující a inovační úlohu již ve fázi návrhu projektu, územního plánování, tvorby krajiny nebo obnovy krajiny. Zdůrazňuje potřebu využívání existujících zastavěných pozemků a budov. Připomíná nutnost zvyšování povědomí veřejnosti o úloze architektury, urbanismu a tvorby krajiny a podpory vzdělávání v těchto oborech. Podporovány mají být inovace a experimentování v oblasti architektury, urbanismu a tvorby krajiny. Členské státy jsou vyzvány, aby zajistily opatření navazující na tyto závěry a podaly zprávu o jejich provádění. Česká republika tuto výzvu plní mj. vznikem Politiky architektury a stavební kultury.

Politika architektury a stavební kultury České republiky dále vychází zejména z následujících evropských dokumentů:

- **Evropské perspektivy územního rozvoje (ESDP - European Spatial Development Perspective)**, přijaté v Postupimi ministry zemí Evropské unie v roce 1999. Určují společné cíle a koncepce budoucího rozvoje území Evropské unie. Vzhledem k Politice architektury a stavební kultury ČR obsahují požadavek na zachování a spravování přírodních zdrojů a kulturního dědictví či upozornění na problémy spojené s pokračujícím rozšiřováním měst.
- **Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu** (Rada Evropy, Evropská konference ministrů zodpovědných za územní plánování - CEMAT), přijaté v Hannoveru v roce 2000. Poukazují na význam ochrany a zlepšování stavu a zachování rozmanitosti kulturního dědictví.
- **Lipská charta o udržitelných evropských městech**, dohodnutá u příležitosti neformální schůze ministrů na téma městský rozvoj a územní soudržnost v Lipsku ve dnech 24. a 25. 5. 2007, ze které vycházejí závěry uvedené v následujícím bodě.
- **Marseilleská deklarace „Udržitelné a otevřené město“** – závěrečné prohlášení ministrů členských států Evropské unie odpovědných za rozvoj měst, učiněné v Marseille dne 25. 11. 2008. Prohlášení se zaměřuje na udržitelný a soudržný integrovaný rozvoj měst a na řešení otázky klimatické změny v souvislosti s rozvojem měst.
- **Stockholmská deklarace** a výzva z 2.–4. prosince 2009 požaduje, aby vlády evropských a světových zemí v oblasti stavebnictví přispěly k neutralizaci vlivu uhlíku v nových stavbách do roku 2020, podpořily kompaktní lidská obydlí, města a metropole s vysokou kvalitou života a povzbudily investice, které směřují do kvality života lidí a jejich potomků prostřednictvím kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou a infrastruktury, a to vždy se zřetelem na planetární omezené zdroje a na snižování dopadu stavebnictví na životní prostředí lidí.
- **Charta evropského urbanismu** ECTP-CEU (Evropská rada urbanistů – European Council of Spatial Planners – Conseil européen des urbanistes), schválená 22. 4. 2013 v Barceloně, klade kromě potřeby spolupráce měst a regionů důraz např. na posilování identity místa, na dostupnost služeb pro všechny obyvatele či na účast veřejnosti v procesu plánování.

- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: **Zelená infrastruktura – zlepšování přírodního kapitálu Evropy (COM(2013) 249 final)** ze dne 6. 5. 2013, které definuje zelenou infrastrukturu, její úlohu v politikách EU a úlohu při ochraně, zachování a zlepšení stavu přírodního kapitálu v EU. Určuje i další kroky pro rozvoj zelené infrastruktury.

V.2 Národní dokumenty

Východiskem pro zpracování Politiky architektury a stavební kultury na národní úrovni je **Koncepce bydlení České republiky do roku 2020**, kterou schválila vláda usnesením č. 524 ze dne 13. července 2011. V kapitole 3.3.3. Kvalita, prioritě „Kvalita vystavěného prostředí, specificky s ohledem na bydlení“, vláda uložila úkol připravit návrh politiky rozvoje stavební kultury (architektury) a předložit vládě ke schválení.

Politika architektury a stavební kultury České republiky zohledňuje **„Metodiku přípravy veřejných strategií“**, kterou schválila vláda dne 2. května 2013. Metodika upravuje postup přípravy dokumentu a určuje i jeho rámcový obsah a strukturu.

Politika architektury a stavební kultury ČR je v souladu s již přijatými politikami v České republice a je chápána v souvislostech, které se vzájemně podporují a umocňují, zejména s:

- **Politikou územního rozvoje České republiky 2008** (schválena usnesením vlády ČR č. 929 ze dne 20. 7. 2009). Politika architektury a stavební kultury České republiky přispívá k naplnění republikových priorit Politiky územního rozvoje České republiky 2008, především se jedná o následující priority:

Článek 14: Ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Zachovat ráz jedinečné urbanistické struktury území, struktury osídlení a jedinečné kulturní krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice. Tato území mají značnou hodnotu, např. i jako turistické atraktivity. Jejich ochrana by měla být provázána s potřebami ekonomického a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje. V některých případech je nutná cílená ochrana míst zvláštního zájmu, v jiných případech je třeba chránit, respektive obnovit celé krajinné celky. Krajina je živým v čase proměnným celkem, který vyžaduje tvůrčí, avšak citlivý přístup k vyváženému všestrannému rozvoji tak, aby byly zachovány její stěžejní kulturní, přírodní a užitné hodnoty. Bránit upadání venkovské krajiny jako důsledku nedostatku lidských zásahů.

Článek 28: Pro zajištění kvality života obyvatel zohledňovat nároky dalšího vývoje území, požadovat jeho řešení ve všech potřebných dlouhodobých souvislostech, včetně nároků na veřejnou infrastrukturu. Návrh a ochranu kvalitních městských prostorů a veřejné infrastruktury je nutné řešit ve spolupráci veřejného i soukromého sektoru s veřejností.

Politika architektury a stavební kultury ČR má vazbu také na další republikové priority, uvedené například v člancích 16, 18 až 21, 23 až 27, 29 a 32.

- **Zásadami urbánní politiky** (schváleny usnesením vlády ČR č. 342 ze dne 10. 5. 2010). Politika architektury a stavební kultury ČR je v souladu s následujícími zásadami urbánní politiky:
 - Zásada 1 Regionální charakter urbánní politiky,
 - Zásada 2 Polycentrický rozvoj sídelní soustavy,
 - Zásada 3 Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst,
 - Zásada 4 Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území,
 - Zásada 5 Péče o městské životní prostředí,
 - Zásada 6 Prohlubování spolupráce, vytváření partnerství a výměna zkušeností při udržitelném rozvoji měst.

- **Strategií regionálního rozvoje České republiky 2014–2020** (schválena usnesením vlády ČR č. 344 ze dne 15. 5. 2013). Politika architektury a stavební kultury ČR má vazbu především na následující priority a opatření Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014–2020:
 - Priorita 1 Využití potenciálu rozvojových území: opatření 1.2, 1.4,
 - Priorita 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území: opatření 3.1, 3.2,
 - Priorita 4 Vyvážený rozvoj stabilizovaných území: opatření 4.1, 4.2,
 - Priorita 5 Oživení periferních území: opatření 5.3,
 - Priorita 6 Ochrana a udržitelné využívání přírodních zdrojů v regionech: opatření 6.1, 6.5,
 - Priorita 7 Ochrana přírody a krajiny, prevence vzniku živelních pohrom a řešení jejich dopadů: opatření 7.1, 7.2,
 - Priorita 9 Podpora spolupráce na místní a regionální úrovni: opatření 9.2.

V dalším textu Politika architektury a stavební kultury České republiky tyto priority a zásady respektuje a vychází z nich.

Vize a cíle obsažené v Politice architektury a stavební kultury ČR podporuje celá řada dalších dokumentů, např.:

- **Memorandum o vzdělávání a architektuře**, podepsané představiteli České komory architektů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR na konferenci Evropského fóra pro politiky architektury (EFAP) v Praze, pořádané v roce 2009 v rámci českého předsednictví EU.
- **Memorandum Architektura ve vzdělávání**, které vzniklo na základě mezioborového setkání „Otevřený think tank architektů - OTTA“, konaného dne 1. 4. 2014 v Plzni na téma „Vzdělávání aneb Architektura součástí základního vzdělání“.
- **Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017** (schválen Usnesením vlády ČR ze dne 13. února 2013 č. 108), který mj. klade důraz na význam celoživotního učení. Jednou z jeho vizí je kvalitní prostředí s odpovídající infrastrukturou, dostatečnou nabídkou bydlení a občanské vybavenosti umožňující aktivní zapojení seniorů do komunitního života.

VI. ANALÝZA

VI.1 Evropský kontext

Debata o významu kvalitního prostředí vytvářeného výstavbou se začala v evropských institucích rozvíjet cíleně v roce 1999 za finského předsednictví Evropské unie, kdy se na evropském setkání o architektuře poprvé sešli zástupci všech členských států tehdejší patnáctky a Norska, aby formulovali základní cíle v oblasti architektury, zejména nutnost zabezpečovat právo občanů na kvalitní architekturu a životní prostředí, podporovat šíření architektonické kultury, vytvořit evropský poradní orgán pro spolupráci členských států v oblasti architektury a zajistit, aby byla kvalita architektury zohledněna také v evropských politikách z jiných oblastí.

Evropským poradním orgánem v oblasti architektury se stalo v roce 2000 Evropské fórum pro politiky architektury (European Forum for Architectural Policies – EFAP). EFAP je mezinárodní evropská síť expertů, která prostřednictvím národních politik architektury povzbuzuje diskusi, výměnu zkušeností a propagaci politiky architektury a kultury prostředí vytvářeného výstavbou. Mezi jeho hlavní úkoly patří udržovat trvalou spolupráci členských států Evropské unie v oblasti architektury a rozvíjet iniciativy vedoucí k podpoře architektury, krajinné architektury a územního plánování v rámci všech evropských institucí. Česká komora architektů a od roku 2010 i Ministerstvo pro místní rozvoj jsou členy Evropského fóra pro politiky architektury. Přijetí dokumentu Politika architektury a stavební kultury České republiky je završením členství České republiky v této instituci. Zpracováním a přijetím dokumentu se Česká republika zařazuje mezi země, jejichž vlády se výslovně přihlásily k vědomé odpovědnosti za urbánní prostředí a deklaruje, že přikládá odpovídající význam tvorbě kvalitního městského a venkovského prostředí s respektem k národním a místním specifikům jednotlivých oblastí.

VI.2 Stávající stav

Vnímání stavební kultury se projevuje stále intenzivněji v klíčových dokumentech na evropské, národní i regionální úrovni. Předpokládá se, že Politika architektury a stavební kultury České republiky plnohodnotně propojí priority, cíle a úkoly ve vztahu k prostředí vytvářenému výstavbou, které jsou již nyní zapracovány ve strategiích a koncepcích jednotlivých rezortů. Kromě toho by měl dokument zohlednit i světové trendy, ideje a priority, které se týkají problematiky staveb, sídel a krajiny.

Dostatečná pozornost nebyla doposud věnována prostředí vytvářenému výstavbou jako celku. Převážně byly podporovány aktivity vedoucí ke zlepšení jednotlivých částí prostředí vytvářeného výstavbou, např. zlepšení prostředí sídlišť, panelových domů, vesnických církevních památek, vybraného památkového fondu, realizace některých dopravních staveb nebo staveb navržených v rámci komplexních pozemkových úprav apod. Politika architektury a stavební kultury České republiky si klade za cíl přistupovat k problematice komplexně, ze širokého spektra pohledů.

VI.3 Souhrn výsledků dosavadních analýz

V rámci přípravných prací na Politice architektury a stavební kultury České republiky byly v dokumentu „Zvyšování kultury výstavby - Evropské fórum politik architektury“ z března 2011 vyhodnoceny politiky architektury a obdobné dokumenty vybraných evropských států (Finsko, Irsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Švédsko) a požadavky vyplývající z dokumentů Evropské unie.

Dalším přípravným krokem bylo zpracování „Analýzy stavební kultury“ v České republice. Analýza vycházela z rozboru prostředí vytvářeného výstavbou a zohlednila evropské dokumenty a zkušenosti. Předmětem Analýzy bylo hledání nejvýznamnějších problémů této oblasti a míry jejich naléhavosti. Byly vytipovány základní tematické okruhy, členěné do částí věnovaných pojmenování a charakteristice tematického okruhu a rozboru identifikovaného problému. Významnou součástí Analýzy bylo vyhodnocení dosavadních koncepcí rezortů a jejich opatření a dotačních titulů (viz kapitola 4 dokumentu Analýzy stavební kultury a Příloha 3 – Analýza koncepcí rezortů a dotačních titulů).

Analýza stavební kultury poukázala např. na následující problémy.

- Nedostatečně se sleduje dostupnost zařízení základního občanského vybavení, chybí „standarty“, jejichž dosažení by bylo průkazem, že je dostupnost vyhovující.
- Při vymezování nových pozemků jsou někdy opomíjeny vazby na sídlo či nejsou vymezovány veřejné prostory. Parcelace přitom přesahuje životnost jednotlivých staveb.
- Veřejná prostranství často nejsou vnímána jako jeden propojený celek a systém.
- Dochází k fyzické fragmentaci systému veřejných prostranství dopravou.
- Při výstavbě není dostatečně respektován kontext prostředí.
- Chybí identifikace a hodnocení významu urbanistických a architektonických hodnot.
- Estetické kvality není možné dosáhnout z vnějšku regulativními nástroji (na rozdíl od problematiky začleňování staveb do prostředí).
- Praxe zadávání veřejných zakázek na projektování a zhotovení staveb i zadávání územně plánovacích prací zaměřená pouze na nejnižší cenu nedává dostatečnou záruku, že bude skutečně dosaženo vysoké kvality plánovací i stavební přípravy a realizace staveb.
- Pokračující expanze do krajiny má negativní vliv na energetickou náročnost sídel a na úbytek nejkvalitnějších půd 1. a 2. třídy ochrany zemědělského půdního fondu, které mají hlavní vliv na zajištění a udržení konkurenceschopnosti českého zemědělství ve srovnání s vyspělými státy EU.
- Vysoké náklady na provoz staveb jsou důsledkem nevhodného technického řešení staveb a řešení jejich provozu, dále nekvalitního provedení stavby a nedostatečné údržby.
- Uvažování o energetické náročnosti staveb se zpravidla redukuje na fázi provozu a údržby, je opomíjena energetická náročnost jak výstavby, tak komplexní rekonstrukce či likvidace stavby.
- Celoživotní vzdělávání v oborech souvisejících se stavební kulturou a prostředím vytvářeným výstavbou se zaměřuje pouze na profesionály.
- Na základních a středních školách je třeba rozvíjet výuku na téma estetiky užitě tvorby, architektury, fungování sídel či téma stavební kultury.
- V České republice neexistuje specializované výzkumné pracoviště zaměřené na architekturu a územní plánování.

V rámci Analýzy stavební kultury byla identifikována např. následující opatření, kterými je vhodné se v Politice architektury a stavební kultury České republiky zabývat.

- Podporovat ochranu půdy a vod, realizaci pozemkových úprav a souvisejících investic v krajině, které budou mít i významný protipovodňový a protierozní efekt.
- Podporovat využití opuštěných budov a areálů, motivovat investory a realizační firmy cílenými pobídkami (nižším zdaněním, dotačními tituly) zejména u rekonstrukcí a přestaveb.
- Pořizovat územní studie pro formulování pozitivní cílové vize území a prověření variant řešení u transformačních území.
- K zajištění dostupnosti veřejných prostranství, vymezení nových veřejných prostranství, k vytvoření podmínek pro funkční vztah mezi veřejným prostranstvím a využitím okolních objektů, zajištění dostatečné obytné hustoty i ke koordinaci funkčnosti systému veřejných prostranství jako celku využívat územní plány.
- Ke shromáždění a zejména vyhodnocování relevantních dat o veřejných prostranstvích využívat územně analytické podklady obcí.
- Zabývat se měřítkem veřejných prostranství.
- Pomocí kvalitních veřejných staveb nastavit standard kvality architektury, stavebního provedení a urbanistického začlenění.
- Zvážit obnovu či zavedení nezávislé odborné instituce (útvary) hlavního architekta pro metropolitní a městské regiony, popřípadě pro některá správní území obcí s rozšířenou působností.
- Ve větší míře využívat architektonických a urbanistických soutěží.
- Profesionalizovat zadávání veřejných soutěží po formální, právní i obsahové a odborné stránce.
- Podporovat vzdělávání veřejnosti, spolu se základním a středním školstvím a ovlivňováním veřejného mínění v médiích, jelikož je zásadní pro vytvoření kvalifikované poptávky.
- Kromě cíleného vzdělávání využívat k osvětě i dobré příklady.
- Oceňovat kvalitní a úsporné stavební projekty a realizace s výjimečnou energetickou, konstrukční a architektonickou hodnotou.
- Podpořit výzkumnou činnost zaměřenou na uvědomění si hodnot architektury a urbánního prostředí.

V rámci Analýzy stavební kultury proběhlo paralelní kvalitativní šetření formou strukturovaných rozhovorů s vybranými experty reprezentujícími hlavní profese zabývající se stavební kulturou a prostředím vytvářeným výstavbou. Tyto rozhovory byly vedeny s architekty, urbanisty, teoretiky architektury a kunsthistoriky, krajináři, dopravními inženýry, pracovníky medií, zastupiteli a představiteli obcí a zástupci občanské společnosti (viz Analýza stavební kultury - Příloha 2 Hodnocení důležitosti a problémovosti témat respondenty sociologického šetření). Respondenti sociologického šetření považovali za nejdůležitější téma začlenění staveb do území a kontextu prostředí spolu s tématem utváření veřejného prostoru. Téma prostorového uspořádání sídel bylo celkově hodnoceno co do významnosti jako klíčové, téma vzdělávání a popularizace oboru jako velmi důležité. Estetickou kvalitu staveb vnímali oslovení respondenti sociologického šetření jako významnou, nicméně ji řadili mezi méně naléhavé problémy. Téma energetické náročnosti bylo označováno za důležitou součást stavební kultury, ale nebylo chápáno jako téma prioritního významu.

Analýza stavební kultury je ke stažení na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj.

Součástí podkladů pro Politiku architektury a stavební kultury ČR byly i materiály vypracované Českou komorou architektů, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR. Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR zpracovala podklad na téma struktura a prostorové uspořádání sídel. Podklad na téma kvalita staveb zpracovala Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Česká komora architektů. Součástí těchto podkladů byl i odůvodněný návrh možných opatření k řešení zjištěných problémů, zejména v činnosti veřejné správy. Tyto dokumenty byly použity jako základ pro formulování dále uvedených textů, cílů i opatření.

Pro přípravu témat věnujících se vzdělávání byly též využity podklady z mezioborového setkání OTTA uskutečněného 1. 4. 2014 v Plzni a z Memoranda Architektura ve vzdělávání.

VII. VIZE

Vizí Politiky architektury a stavební kultury České republiky je přinést zlepšení života lidí zvyšováním kvality prostředí, ve kterém žijí. Jejím základním cílem je proto podpora rozvoje architektury a stavební kultury a tím i kvality prostředí vytvářeného výstavbou.

Naplnění jednotlivých cílů povede ke:

- kvalitnější architektuře,
- hospodárným budovám vhodně zasazeným do okolního prostředí,
- přívětivému veřejnému prostoru,
- harmonickým městům i venkovu včetně okolní krajiny,
- respektu k místním specifikům jednotlivých oblastí v České republice,
- vnímání architektury jako stávající nebo i budoucí součásti našeho kulturního dědictví.

Politika architektury a stavební kultury České republiky též:

- podporuje vzdělávání odborné i laické veřejnosti,
- přispívá k podněcování zájmu obyvatel o kvalitu prostředí, ve kterém žijí.

Jako základní princip je třeba prosazovat a zdůrazňovat nutnost komplexního vnímání prostředí vytvářeného výstavbou, tedy nejen jednotlivých staveb, ale i jejich vzájemného působení a urbanistického uspořádání, vztahu ke stávajícím architektonickým a urbanistickým hodnotám a vlivu na krajinu. Komplexní vnímání prostředí se musí promítat do celkové koncepce, koncepce jednotlivých složek prostředí, až po urbanistický, architektonický a umělecký detail.

K řešení problémů je nutno uplatňovat integrovaný přístup, který vyvažuje a propojuje požadavky jednotlivých resortů a oborů lidské činnosti. Architektura, urbanismus a územní plánování by měly mít v procesu udržitelného rozvoje integrující úlohu.

Je třeba stále zdůrazňovat, že prostředí by mělo být uživatelsky příjemné, pro člověka pohodlné, udržované, funkční, bezpečné, charakterově pestré a krásné. Kvalitní a estetické prostředí ovlivňuje a kultivuje společnost i každého člověka a jeho chování. Kulturnost se projevuje také tím, jak se o své prostředí společnost stará.

Dobré plánování sídel a krajiny přinese investice a zvýší obrát naší ekonomiky, a to současně se zvýšením kulturní úrovně. V dlouhodobém horizontu Politika architektury a stavební kultury České republiky přispěje k úsporám nákladů na stavby financované z veřejných rozpočtů, které se zároveň stanou vzorem soukromému sektoru. Opatření směřovaná do vzdělávání, osvěty a do výzkumu posílí znalosti při plánování a výstavbě a jsou v souladu se zaměřením na inovace a rozvoj znalostní ekonomiky. Rozvoj architektury a inženýrských činností bude mít na ekonomiku České republiky pozitivní vliv přímý i nepřímý, prostřednictvím dodávek souvisejících služeb. Kvalitní prostředí vytvářené výstavbou podpoří rozvoj dalších oblastí, např. cestovního ruchu.

VIII. TÉMATA A CÍLE

K účinnému řešení otázek spojených s problémovými tématy architektury, stavební kultury a prostředí sídel je žádoucí přístup zabývající se všemi okruhy cílů, týkajícími se institucionálního prostředí, nabídky kvalitního výkonu odborných prací a poptávky po kvalitě. Řešení problematiky tedy zasahuje řadu oborů i rezortů: vedle místního rozvoje se týká zejména školství, kultury, životního prostředí, průmyslu, zemědělství a dopravy.

Na následujících stranách jsou v rámci jednotlivých témat rozčleněných do tří oblastí určeny cíle, jejichž naplnění povede ke zvýšení kvality prostředí vytvářené výstavbou a dalšími činnostmi člověka. Návrh opatření pro dosažení těchto cílů včetně určení zodpovědných a spolupracujících institucí a termínů splnění opatření určuje implementační plán Politiky architektury a stavební kultury České republiky obsažený v kapitole IX.

KRAJINA A SÍDLA

Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel

Krajina, struktura osídlení a prostorové uspořádání sídel určují základní podmínky pro kvalitní prostředí vytvářené výstavbou. Dlouhodobá koncepce je klíčová pro udržitelný rozvoj sídel i krajiny. Při analýzách i návrzích je nutné důsledně zohledňovat specifické charakteristiky sídelní struktury v České republice i v jejich jednotlivých oblastech, včetně dochovaných architektonických a urbanistických hodnot.

Vesnice, městyse, města a městské regiony musí být uspořádány tak, aby všichni jejich obyvatelé měli přiměřený přístup ke všem druhům veřejné infrastruktury, tedy k zařízením občanského vybavení, sportovním a rekreačním zařízením, dopravní a technické infrastruktury i veřejným prostranstvím a okolní krajině. Princip přiměřené rovnosti v dosažitelnosti všech druhů infrastruktury pro všechny občany Evropské unie je zakotven v dokumentu Evropské perspektivy územního rozvoje (European Spatial Development Perspective, 1999). Dostupnost infrastruktur pro obyvatele má mimo jiné rozměr týkající se soudržnosti společenství obyvatel.

Prostorové uspořádání sídel a jejich aglomerací má významné důsledky pro ekonomickou udržitelnost těchto sídel a aglomerací, protože výrazně ovlivňuje dopravní náklady a časové ztráty dopravou a provozní a udržovací náklady sítí technické infrastruktury. Primárně je třeba rozvoj měst i venkovských obcí situovat uvnitř zastavěného území, prostřednictvím transformací již nevyužívaných lokalit, zejména cílené revitalizace opuštěných a zanedbaných ploch. Zároveň je třeba chránit a rozvíjet hodnoty nezastavěného území a zajistit tak ochranu a rozvoj krajiny jako celku. Při plánování sídel je též důležité, s přihlédnutím k jedinečným vlastnostem každého území, vytvářet podmínky pro smíšené využití území pro bydlení, obchody a služby namísto vzniku rozsáhlých separovaných monofunkčních ploch, které generují nepřiměřené požadavky na dopravu.

Plány řešící prostorové uspořádání území musí vznikat za koordinované spolupráce jednotlivých profesí, zahrnující architektky a urbanisty, krajináře, specialisty na dopravní a technickou infrastrukturu, demografy, sociology, ekonomy a další profese.

Cíl 1.1

Pozitivně ovlivňovat vývoj sídelní struktury.

Cíl 1.2

Stanovit, chránit a rozvíjet dlouhodobou urbanistickou koncepci sídel zahrnující mj. jejich funkční, plošné i prostorové uspořádání.

Cíl 1.3

Minimalizovat nepřiměřené a nevhodné rozrůstání sídel do okolní krajiny. Zajistit důsledné využívání zastavěného území prostřednictvím cílené revitalizace opuštěných a zanedbaných zastavěných ploch, ale i jednotlivých nevyužívaných staveb.

Cíl 1.4

V sídlech zajistit přiměřenou dostupnost veřejné infrastruktury.

Cíl 1.5

Při obnově a tvorbě krajiny posílit plánování, zejména důsledně využívat územně plánovací dokumentace a podklady, i pozemkové úpravy.

Téma 2 – Veřejná prostranství

Ke kvalitě prostředí vytvářeného výstavbou neodmyslitelně patří veřejná prostranství. Nabídka atraktivních, snadno dostupných a bezpečných veřejných prostranství je jedním z nezbytných předpokladů pro úspěšné fungování městského i venkovského společenství. Jednou z podmínek snadné dostupnosti je i bezbariérová přístupnost veřejných prostranství.

Veřejná prostranství umožňují setkávání lidí a jejich vzájemnou komunikaci, jež je podmínkou soudržnosti společenství. Vytváří prostor pro společenské, kulturní, relaxační i ekonomické aktivity a svým uspořádáním, podobou a estetickým působením determinují četnost a kulturu mezilidského kontaktu. Veřejná prostranství zahrnují kromě ulic, náměstí, pasáží a dalších veřejně přístupných ploch také parky, veřejnou zeleň a veřejně přístupné zahrady. V hierarchii systému veřejných prostranství mají svou důležitost jak celoměstsky významná prostranství (např. náměstí, parky, obchodní ulice, nábřeží), která ovlivňují obrovské množství návštěvníků, tak malá komunitní prostranství (např. náměstíčka, návsi, parčíky apod.), kde existuje silnější vazba mezi uživatelem a „jeho“ prostorem.

Prostřednictvím každodenního kontaktu s lidmi veřejná prostranství svým vzhledem a způsobem provedení pozitivně i negativně ovlivňují život lidí a jejich náhled na současnou stavební kulturu. Záměry řešení veřejného prostranství a jeho realizace jsou pro veřejný sektor silným nástrojem. Participace obyvatel na plánování i realizaci úprav veřejných prostranství může významnou měrou přispět k identifikaci s danou lokalitou i k upevnění vazeb v rámci komunity. Zapojování veřejnosti do projektů podporuje utváření vztahu k prostředí, předchází hrozbám vandalizmu a zajišťuje dlouhodobý zájem, ochranu a udržitelnost staveb i veřejných prostranství.

Je třeba zajistit taková řešení veřejných prostranství, která vycházejí z potřeb jejich uživatelů a která současně zohledňují demografický vývoj, společenské změny, technologický vývoj, přírodní podmínky a klimatické změny.

Pozornost by neměla být zaměřena pouze na tvorbu veřejných prostranství v rozvojových lokalitách. Klíčové je věnovat se zvelebování a údržbě stávajících veřejných prostranství a vytvářet nová veřejná prostranství v rámci zastavěného území a v transformačních územích.

Podobně jako při územním plánování a navrhování jednotlivých staveb je při plánování veřejných prostranství nutno uplatňovat komplexní, integrovaný a koordinovaný přístup. Na řešení musí spolupracovat celé spektrum profesí, cílem je vyvážit a sladit požadavky a zájmy jednotlivých účastníků procesu návrhu veřejného prostranství a dosáhnout synergického efektu. Řešení veřejného prostranství musí vznikat na základě celkové koncepční rozvahy.

Cíl 2.1

Zajistit dostatečnou vybavenost území vhodnými veřejnými prostranstvími, jejich snadnou dostupnost a vzájemné propojení.

Cíl 2.2

Zajistit kvalitu veřejných prostranství za pomoci integrovaných a komplexních řešení.

Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí

Citlivé začlenění staveb do okolního prostředí je důsledkem respektu k prostorovým vztahům, atmosféře místa a struktuře stávající zástavby i vztahu ke kulturnímu a přírodnímu dědictví. Pro kontinuitu rázu a charakteru prostředí a společenskou přijatelnost staveb je důležitá vazba na kulturní kontext, urbanistické hodnoty i výchozí přírodní danosti lokality, včetně začlenění stavby do krajiny a přiměřené krajinářské úpravy celého řešeného území respektující dané prostředí.

Důležitá je součinnost státních investorských organizací se samosprávou. Součinnost by se měla dotýkat hledání integrovaných řešení a využívání místních znalostí o území.

Stávající stavební fond je bohatstvím, které je třeba chránit a rozvíjet. Proto je nutné novou výstavbou respektovat a kultivovat existující prostředí a vycházet z jeho hodnot. Základním cílem je podporovat kontinuitu charakteru prostředí, struktury zástavby, konfigurace terénu, působení sídelních a krajinářských dominant a jejich kompoziční vztahy a vhodně rozvíjet identitu místa. Ta tvoří jednu ze základních kvalit prostředí, umožňuje obyvatelům identifikaci s místem, kde žijí, a může se stát i významnou konkurenční výhodou daného sídla.

Přínosem se stává existence osoby či poradního orgánu zodpovědného za charakter a kvalitu prostředí vytvářeného výstavbou v postavení hlavního architekta města nebo oblasti.

Cíl 3.1

Zajistit návaznost nových staveb na charakter a strukturu hodnotné stávající zástavby, respektovat a rozvíjet kulturní a stavební dědictví i hodnoty krajiny.

Cíl 3.2

Chránit a posilovat charakter prvků tvořících lokální, celoměstskou či regionální identitu a podporovat ráz prostředí a jedinečnost daného místa.

Cíl 3.3

Vyhodnotit a posílit úlohu hlavních (městských / oblastních) architektů.

STAVBY

Téma 4 – Zadávání zakázek

Pro kvalitní prostředí vytvářené výstavbou je zásadní kvalitní projekt. Při zadávání zakázek na zpracování plánů i projektů a při výběrových řízeních na firmy zajišťující realizaci a údržbu staveb se v poslední době ve výběrových řízeních v drtivé většině případů objevuje jako rozhodující kritérium cena za tyto práce. Tato jednostranná orientace má mnohdy za následek vznik nedostatečně a nekvalitně zpracovaných plánů a projektů a negativně ovlivňuje i kvalitu a životnost realizovaných staveb. To zakládá dlouhodobé problémy a neúměrné náklady jak v užívání jednotlivých objektů, tak i celých sídel. Při zadávání plánovacích a projekčních zakázek ovlivňujících stavební kulturu je třeba sledovat jako hlavní parametr kvalitu, cena nesmí být jediným kritériem.

Při určování ceny stavby je nutno hodnotit náklady životního cyklu stavby, tedy nejen náklady pořizovací, ale i náklady na provoz, údržbu, náklady na výměnu určitých konstrukcí a konstrukčních prvků a případně i na odstranění stavby. Schopnost zohlednit náklady životního cyklu stavby by měla být brána v úvahu i při výběru projektanta včetně týmu specialistů.

Ke zvýšení kvality prostředí vytvářeného výstavbou přispívají architektonické a urbanistické soutěže a soutěže o návrh.

Stavby financované z veřejných prostředků by se měly stát ukázkovými příklady kvalitní výstavby, tedy kvalitní a efektivní přípravy, realizace i následné údržby.

Cíl 4.1

Při zadávání zakázek usilovat o co nejvyšší kvalitu jejich plnění.

Cíl 4.2

Využívat architektonické soutěže a soutěže o návrh při přípravě a realizaci staveb financovaných z veřejných rozpočtů.

Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb

Cílem kvalitního projektu je na jedné straně dílo hodnotné esteticky, na straně druhé stavba, která bude fyzicky i morálně vyhovovat jak současným, tak v průběhu let se měnícím potřebám uživatelů. Je žádoucí, aby budovy splňovaly vysoké nároky na funkčnost a estetický vzhled, aby měly zároveň vztah k prostředí, jeho kulturním a přírodním hodnotám a ke krajině a respektovaly principy trvalé udržitelnosti. S jakoukoliv stavbou bezprostředně souvisí volná prostranství, která je nutno citlivě vytvářet a udržovat.

Estetická kvalita staveb je součástí jejich architektonické kvality, představuje především vizuální a kompoziční kvalitu stavby ve vztahu k jejímu symbolickému či kulturnímu významu. Hodnocení estetické kvality staveb je vždy ovlivněno pocitem individuální libosti či nelibosti, je tedy podmíněno individuálním zážitkem a jako takové je spojeno s individuálním vnímáním a individuální zkušeností. Zároveň je hodnocení estetické kvality podmíněno kulturním a časovým kontextem, v němž se individuální hodnotitel nachází. Lze tedy ve většině případů dospět k určité míře společenského konsenzu o estetické hodnotě či nehodnotnosti staveb.

Součástí kvality staveb však není pouze jejich estetická hodnota, ale i jejich začlenění do prostředí, jejich účelnost (dispoziční řešení, variabilnost a možnost přestavby) v harmonii s formou, společenská hodnota (přínos pro rozvoj společnosti), technické řešení (použití materiálů a technologií, kvalita provedení, životnost) a v neposlední řadě jejich jednoduchá údržba a nízké provozní a energetické nároky, které v poslední době nabývají větší důležitosti než vlastní pořizovací náklady. Vysoké náklady na provoz stavby mohou být důsledkem nevhodného technického řešení nebo nevhodného návrhu jejího provozu již ve fázi projektu, dále nekvalitního provedení stavby nebo zanedbávání údržby.

Mezi základní technické požadavky na stavby patří mechanická odolnost a stabilita, požární bezpečnost, ochrana zdraví osob a zvířat, zdravých životních podmínek a životního prostředí, ochrana proti hluku, bezpečnost při užívání a bezbariérové řešení. Projektant při své práci musí zvažovat možnosti a náročnost realizace, provozu, užívání, údržby, životnosti a případně likvidace stavby.

Pro kvalitu prostředí i života ve městech i na venkově má zásadní význam péče o stávající stavební fond, proto je třeba zaměřit pozornost na údržbu již vybudovaných objektů, a důsledně se snažit revitalizovat či přeměňovat existující objekty, areály a území, které pozbyly své původní využití. Při rekonstrukcích staveb je nutno dbát na to, aby nedocházelo k jejich znehodnocování neodbornými zásahy. Při stavebních úpravách by měla být zachována a rozvíjena původní hodnotná architektonická, stavební a technická podstata staveb.

Cíl 5.1

Zajistit zpracování projektů v maximální kvalitě.

Cíl 5.2

Věnovat zvýšenou pozornost ekonomice realizace, provozu a údržby staveb.

VZDĚLÁVÁNÍ, OSVĚTA A VÝZKUM

Téma 6 – Vzdělávání

Kvalita výstavby a tvorby prostředí vytvářeného výstavbou je výslednicí kvalifikované poptávky na straně klienta (stavebníka, investora, obce či jiného veřejného subjektu územního rozvoje) a kvalitního profesionálního výkonu architekta, stavebního inženýra či urbanisty a realizátora prací. Dalším významným faktorem podstatně ovlivňujícím kvalitu prostředí vytvářeného výstavbou je kvalifikace představitelů veřejného sektoru, která určuje kvalitu plánování a rozhodování v území. Péče o vysokou úroveň výkonu činnosti autorizovaných osob je v kompetenci České komory architektů a České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Téma vzdělávání, osvěty a výzkumu se vztahuje k profesím souvisejícím se stavební kulturou a s prostředím vytvářeným výstavbou, ke správním orgánům a k občanské veřejnosti.

Zajištění vysoké odbornosti spočívá v přípravě profesionálů na všech úrovních této činnosti; od odborníků pro architektonické, urbanistické a stavební projektování, techniků ve stavebních oborech a řemeslníků pro realizační (stavební a kompletační) práce. Jedná se tedy jak o vysokoškolské vzdělání v případě projektantů, tak o středoškolské vzdělání v případě techniků a realizátorů zahradně-krajinářských úprav a o odbornou přípravu ve stavebních a zahradně-krajinářských profesích (učňovské školství).

Další cílovou skupinou, kam je třeba zaměřit vzdělávání, jsou úředníci veřejné správy. Zde lze kvalifikaci, potřebnou pro dosažení lepší architektury a stavební kultury a utváření prostředí vytvářeného výstavbou, charakterizovat jako syntézu odborných znalostí, etických vlastností a nezávislosti autority spojené s výkonem služby ve veřejném zájmu.

Má-li ze strany veřejnosti vzniknout kvalifikovaná uživatelská poptávka po kvalitní architektonické a urbanistické tvorbě a stavební a zahradně-krajinářské produkci, je třeba k uvědomění si hodnoty a kvalit stavebního díla a prostředí vytvářeného výstavbou vychovávat potenciální klienty už od raného věku. Každý občan by měl rovněž znát svá práva v oblasti územního plánování, aby se cítil spoluzodpovědný nejen za stav prostředí ve svém bezprostředním okolí, ale aby byl i schopen přispět k ochraně práv společnosti. Architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, stavební kultura a uvědomování si kvality prostředí jsou témata, která je třeba v přiměřeném rozsahu vyučovat již na základních a středních školách. Pro utváření vztahu k místu a pro formování základů představitivosti, prostorového a estetického vnímání i tvořivosti je zásadní i předškolní vzdělávání.

Pro udržování povědomí o hodnotě prostředí, v němž žijeme, je důležité celoživotní vzdělávání, specificky zaměřené na jednotlivé cílové skupiny (projektanty, veřejnou správu, volené orgány zejména měst a obcí, odbornou i laickou veřejnost). Prohlubování znalostí v oborech architektury a stavební kultury může být významným přínosem pro kvalitu a naplnění života.

Na vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí se musí ve vzájemné spolupráci podílet státní správa, profesní organizace a vzdělávací instituce, případně i neziskové organizace.

Cíl 6.1

Rozvinout průběžné a prohlubující vzdělávání příslušných úředníků veřejné správy v oborech architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, v dalších oborech souvisejících s výstavbou a ve stavebních a souvisejících předpisech a dále v oblasti participace a komunikace s veřejností.

Cíl 6.2

Rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě.

Cíl 6.3

Podporovat a rozvíjet výchovu a vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí na všech stupních škol.

Téma 7 – Osvěta a média

Osvětu v oblasti architektury a stavební kultury je třeba zaměřit nejen na odborníky, ale zejména na širokou veřejnost. Zásadní je osvěta potencionálních stavebníků.

Pro dosažení obratu ve stavební kultuře je klíčové působení médií. Média se v poslední době věnují poměrně často problematice bydlení a v menší míře i problematice prostředí měst a krajiny. Kvalita zpracování tohoto tématu je různá a odpovídá zpravidla celkové úrovni média, ve kterém je prezentována.

Ke zvyšování poptávky po kvalitní stavební kultuře musí být využívány příklady dobré praxe. Podporovat je třeba diskusi o stavební kultuře a prezentaci ukázkových realizací v médiích.

Cíl 7.1

Prosazovat větší uplatnění témat architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavebnictví ve veřejnoprávních médiích.

Cíl 7.2

Zajišťovat propagaci příkladů kvalitních realizací včetně kvalitní následné péče o hotové dílo.

Cíl 7.3

Mezi odbornou a laickou veřejností zvyšovat povědomí o potřebě komplexního přístupu k prostředí vytvářenému výstavbou a dalšími činnostmi člověka, zahrnující problematiku staveb, urbanistických celků a krajiny, včetně jejich vlivu na prostředí a člověka. Podporovat utváření vztahu uživatelů k prostředí, ve kterém žijí.

Téma 8 – Výzkum a vývoj

K rozvoji oboru a tím i ke kvalitě prostředí vytvářeného výstavbou by měla přispívat i podpora výzkumné činnosti zaměřené na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura, a jejich propojení se sociálními vědami.

Architektura, inženýrské činnosti a související technické poradenství hrají ve výzkumu a vývoji významnou roli a zaměstnávají velký počet pracovníků. Na výzkum a vývoj v této oblasti jsou vynakládány velké částky.

Cílem je institucionální posílení trvalé výzkumné činnosti v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a stavební kultury, konkrétně vytvoření příznivých podmínek pro stabilizaci a rozvoj týmů, které se této problematice budou věnovat a následně dokáží své poznatky účinně prezentovat. Je třeba klást důraz na to, aby výsledky výzkumu byly uplatnitelné v praxi a aby mohly být promítnuty i do vzdělávání v dané oblasti.

Při výzkumu a vývoji je třeba využívat možností nejnovějších animačních, simulačních, zobrazovacích, digitalizačních, informačních a komunikačních technologií.

Cíl 8.1

Podporovat a rozvíjet výzkumnou činnost zaměřenou na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.

Cíl 8.2

Využívat výsledky výzkumu a vývoje v praxi.

IX. IMPLEMENTACE

V návaznosti na v předcházejících kapitolách určené vize a strategické cíle tato kapitola definuje **opatření**, která by měla vést k jejich naplnění. Pro každé opatření určuje

- zodpovědnost – garanta, který je zodpovědný za naplnění opatření;
- spolupráci – instituce, které se spolupodílejí na naplnění opatření;
- termín – rok, do jehož konce má být opatření naplněno.

Pro lepší orientaci jsou definovaná opatření přiřazena k jednotlivým cílům zopakovaným z předchozí kapitoly.

Naplnování opatření určených Politikou architektury a stavební kultury České republiky budou řídit garanti jednotlivých opatření. Garanty jsou výlučně orgány veřejné správy.

Naplnění opatření se předpokládá v průběhu let 2015 až 2020. U některých opatření je určen termín průběžně, což znamená začít s naplněním bezodkladně a plnit ho i nadále.

Plnění navržených opatření bude průběžně sledováno a hodnoceno. Pravidelně ve dvouletém intervalu budou ve spolupráci se zainteresovanými resorty a institucemi zpracovávány zprávy o průběžném vyhodnocení Politiky architektury a stavební kultury České republiky. V případě potřeby bude zpráva o průběžném plnění předložena vládě, vždy budou průběžné zprávy zveřejňovány na internetu na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj, aby byla zajištěna veřejná kontrola naplnování dokumentu. Jak ukládá poslední navržené opatření, do konce roku 2020 bude zpracována a vládě předložena zpráva o vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky, včetně případného návrhu aktualizace dokumentu pro další období.

Navržená opatření mají dopad na veřejné rozpočty. Některá opatření budou realizována v rámci činností, které jednotlivá ministerstva zajišťují bez zvýšených nároků na zdroje financování (např. tvorba metodik). Druhou velkou skupinou jsou činnosti, které by bylo nutné provádět i bez přijaté Politiky architektury a stavební kultury České republiky, materiál však bude mít vliv na zkvalitnění výsledků těchto činností (např. pořizování územně plánovacích podkladů a dokumentací). Některá opatření též obsahují návrhy na využití nástrojů, které již mají přidělené rozpočtové prostředky, a navržená opatření proto neznamenají nové nároky na veřejné rozpočty.

U několika opatření není možné odhadnout náklady na jejich implementaci. Ty se budou odvíjet od toho, do jaké míry a v jaké intenzitě budou opatření naplňována. Konkrétně jde o opatření 2.1.5, 2.1.6 a 2.1.7, která požadují využívat územní studie, regulační plány a dohody o parcelaci pro stabilizaci parcelace zastavitelných ploch. Z podobných důvodů nelze náklady určit u opatření 2.2.1, 4.1.1, 4.2.1 a 5.1.1.

Následující tabulka uvádí odhad zjevných zvýšených nároků na státní rozpočet. Z celkové částky 6,1 mil. Kč v období 2015-2020 připadá 3,0 mil. Kč na Ministerstvo pro místní rozvoj, 2,1 mil. Kč na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 0,5 mil. Kč na Ministerstvo průmyslu a obchodu a 0,5 mil. Kč na organizační složky státu.

Uvedená celková částka 6,1 mil. Kč v členění dle jednotlivých kapitol zahrnuje 0,5 mil. Kč na náklady na kampaň dle opatření 5.2.1, 2,1 mil. Kč na zvýšené náklady na přípravu pedagogů a potřebné výukové materiály a podporu výuky dle opatření 6.3.4 a 6.3.5, 2,5 mil. Kč náklady na podporu soutěží dle opatření 7.2.1 a 1,0 mil. Kč na náklady na zavedení systému jednotné prezentace grantů a podporu publikace výsledků výzkumu dle opatření 8.1.2 a 8.2.3

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Nároky	1,0 mil. Kč	0,5 mil. Kč	1,0 mil. Kč	1,2 mil. Kč	1,2 mil. Kč	1,2 mil. Kč	6,1 mil. Kč

Předpokládané rozpočtové nároky musí být financovány ústředními orgány státní správy v rozsahu kompetencí jim příslušejících vždy z výdajů dané kapitoly v rámci schváleného limitu.

KRAJINA A SÍDLA

Téma 1 – Uspořádání krajiny a sídel

Cíl 1.1

Pozitivně ovlivňovat vývoj sídelní struktury.

Opatření 1.1.1

Zpracovat analýzu trendů vývoje struktury měst a obcí v ČR od roku 1989. Zjistit pozitivní a negativní trendy, vzniklé mj. i jako důsledek investic v území, a možnosti ovlivnění těchto trendů územně plánovací činností.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: TAČR, ÚÚR
Termín: 2016

Opatření 1.1.2

Zpracovat analýzu vlivu nových technologií na sídelní strukturu, na strukturu sídel a na jejich spolupráci v sídelní struktuře.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: TAČR
Termín: 2016

Opatření 1.1.3

Na základě výsledků Opatření 1.1.1 a Opatření 1.1.2 zpracovat metodiku, která určí způsoby pozitivního ovlivňování vývoje struktury měst a obcí v ČR, struktury jednotlivých sídel a možností jejich spolupráce v sídelní struktuře. V regionálním plánování uvažovat s různorodostí sídel a podle toho k nim v krajském, případně celostátním měřítku přistupovat. Při plánování metropolitních rozvojových oblastí klást důraz na spolupráci jádrových měst a okolních oblastí.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, vysoké školy
Termín: 2017

Opatření 1.1.4

Výsledky Opatření 1.1.1, Opatření 1.1.2 a Opatření 1.1.3 promítnout do Politiky územního rozvoje České republiky, do strategických plánů a do územně plánovacích dokumentací.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Termín: 2020

Opatření 1.1.5

Vyhodnocovat stav a vývoj sídelní struktury České republiky v rámci celostátních územně analytických podkladů.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, AUÚP, veřejná správa na úrovni krajů, vysoké školy
Termín: průběžně od roku 2017

Opatření 1.1.6

Určit a uplatňovat požadavky na adaptaci sídel a uspořádání krajiny vyplývající ze „Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR“ a „Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice“.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŽP, MZe, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, vysoké školy
Termín: 2020

Cíl 1.2

Stanovit, chránit a rozvíjet dlouhodobou urbanistickou koncepci sídel zahrnující mj. jejich funkční, plošné i prostorové uspořádání.

Opatření 1.2.1

V jednotlivých sídlech, zejména pak ve městech, stanovit v územně plánovací dokumentaci dlouhodobě platnou urbanistickou koncepci vycházející mimo jiné z role sídla v sídelní struktuře, z respektování hodnot okolní krajiny, urbanistických hodnot a charakteru prostředí, pestrosti a rozmanitosti prostředí, ze sledování bezpečnosti a zdraví obyvatel a ekonomické prosperity.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, veřejná správa na úrovni krajů, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 1.2.2

Při podnětech a návrzích na změnu územního plánu posuzovat ovlivnění stanovené urbanistické koncepce.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Opatření 1.2.3

Připravit a zveřejnit názornou motivační pomůcku o urbanistických zásadách, která na příkladech představí vyjádření základních principů urbanistické kompozice v územně plánovací dokumentaci.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2016

Cíl 1.3

Minimalizovat nepřiměřené a nevhodné rozrůstání sídel do okolní krajiny. Zajistit důsledné využívání zastavěného území prostřednictvím cílené revitalizace opuštěných a zanedbaných zastavěných ploch, ale i jednotlivých nevyužívaných staveb.

Opatření 1.3.1

Při návrhu územních plánů využít především rezervy v rámci zastavěného území (zejména přestavbové plochy) a omezit rozrůstání sídel do krajiny a zábory zemědělské půdy, obzvláště v nejvyšších třídách ochrany zemědělského půdního fondu. Toto opatření uplatňovat s přihlédnutím k lokálním specifikům a aplikovat ho jak pro využití obytné, tak i průmyslové a logistické.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR, MPO, MZe, MŽP
Termín: průběžně

Opatření 1.3.2

Provéřít možnosti podpory revitalizace opuštěných a zanedbaných zastavěných ploch (po ukončené průmyslové a zemědělské výrobě a těžbě surovin, opuštěných vojenských areálů apod.) s cílem motivovat investory k jejich obnově a využití. Zvážit možnost zavedení daňových úlev pro tyto plochy.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MF, MŽP, MPO, MK, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2018

Cíl 1.4

V sídlech zajistit přiměřenou dostupnost veřejné infrastruktury.

Opatření 1.4.1

Vytvořit standardy dostupnosti a kapacity zařízení občanského vybavení (zejména pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodiny, zdravotní služby, kulturu, tělovýchovu a sport, veřejnou správu a ochranu obyvatelstva). Zohlednit při tom demografické změny ve společnosti. Využít již existující dokumenty a podklady, např. "Scénář Strategie veřejných služeb". Koordinovat standardy se "Strategií regionálního rozvoje ČR 2014-2020".

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2017

Opatření 1.4.2

V územně analytických podkladech analyzovat dostupnost zařízení veřejné infrastruktury pro plochy bydlení. Poznatky o nevyhovující dostupnosti aplikovat při formulaci problémů k řešení v příslušných územně plánovacích podkladech a dále zohlednit v územně plánovací dokumentaci. Zohlednit spolupráci sídel při využití zařízení občanského vybavení.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, MZe, MPO, MD
Termín: průběžně

Opatření 1.4.3

V územně plánovací dokumentaci prosazovat polyfunkční využití městských center. Koordinovat rozvoj obslužných center nadmístního významu z úrovně kraje.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR, MD, MPO
Termín: průběžně

Cíl 1.5

Při obnově a tvorbě krajiny posílit plánování, zejména důsledně využívat územně plánovací dokumentace a podklady i pozemkové úpravy.

Opatření 1.5.1

Důsledně koordinovat územně plánovací dokumentace a pozemkové úpravy.

Zodpovědnost: MZe
Spolupráce: MMR, MŽP
Termín: průběžně

Opatření 1.5.2

Zpracovat metodický pokyn na vymezení zelené infrastruktury (zahrnující systém zeleně, systém vodních toků a ploch, prostupnost krajiny a veřejná prostranství) v rámci územně plánovacích dokumentací.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŽP, MZe, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, ČKA, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: 2018

Opatření 1.5.3

Zpracovat metodický pokyn pro koncepci uspořádání krajiny.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŽP, ÚÚR, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: 2016

Téma 2 – Veřejná prostranství

Cíl 2.1

Zajistit dostatečnou vybavenost území vhodnými veřejnými prostranstvími, jejich snadnou dostupnost a vzájemné propojení.

Opatření 2.1.1

Vytvořit standardy dostupnosti veřejných prostranství.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2017

Opatření 2.1.2

Identifikovat hodnoty, využití, funkčnost a dostupnost veřejných prostranství v územně analytických podkladech.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ÚÚR, ČKA, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 2.1.3

Závěry vyhodnocení veřejných prostranství v územně analytických podkladech promítat do zadání a návrhu územně plánovacích dokumentací.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, AUÚP
Termín: průběžně

Opatření 2.1.4

Při tvorbě územních plánů, případně územních studií, strukturovat a hierarchizovat systém veřejných prostranství v sídlech.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ÚÚR, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 2.1.5

Využívat územní studie pro prověření systémů veřejných prostranství, včetně systémů veřejné zeleně, a jejich konkrétního řešení.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Opatření 2.1.6

Využívat regulační plány pro stabilizaci návrhu parcelace zastavitelných ploch s vymezením veřejných prostranství.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Opatření 2.1.7

Parcelaci zastavitelných ploch řešit na základě komplexního návrhu s vymezením veřejných prostranství, nepřipustit jejich využití po částech bez celkové koncepce řešení. Pro schválení komplexního návrhu se doporučuje využívat dohody o parcelaci.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, AUÚP
Termín: průběžně

Opatření 2.1.8

Předložit návrh novely stavebního zákona týkající se dohody o parcelaci, která nebude požadovat souhlas všech vlastníků pozemků a která zavede nástroj směny pozemků. Přitom využít zkušeností z komplexních pozemkových úprav.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, AUÚP
Termín: 2015

Opatření 2.1.9

Nástroji územního plánování zamezovat vzniku stavebních souborů, které znemožňují prostupnost území.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Cíl 2.2

Zajistit kvalitu veřejných prostranství za pomoci integrovaných a komplexních řešení.

Opatření 2.2.1

Vypisovat architektonicko-urbanistické soutěže a soutěže o návrh na významná veřejná prostranství financovaná z veřejných rozpočtů.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT
Termín: průběžně

Opatření 2.2.2

V návrzích veřejných prostranství zajistit jejich komplexní řešení včetně dopravní a technické infrastruktury, problematiky veřejné zeleně a její návaznosti na krajinu a způsobu vsakování atmosférických srážek a odvodnění zpevněných ploch.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 2.2.3

Nástroji územního plánování prosazovat adekvátní využití a měřítko objektů obklopujících veřejná prostranství. Dbát na respektování genia loci lokality.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR, MK, ČKA, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 2.2.4

Připravovat úpravy veřejných prostranství za účasti veřejnosti.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

Opatření 2.2.5

Zlepšit péči o stávající veřejná prostranství a jejich kultivaci, využívat při tom i účast veřejnosti.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: neziskové organizace
Termín: průběžně

Téma 3 – Začlenění staveb do prostředí

Cíl 3.1

Zajistit návaznost nových staveb na charakter a strukturu hodnotné stávající zástavby, respektovat a rozvíjet kulturní a stavební dědictví i hodnoty krajiny.

Opatření 3.1.1

Zpracovat metodiku zaměřenou na charakter a strukturu zástavby v územních plánech.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MK, NPÚ, ÚÚR, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2018

Opatření 3.1.2

V územních plánech stanovovat charakter a strukturu stávající i navrhované zástavby.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Cíl 3.2

Chránit a posilovat charakter prvků tvořících lokální, celoměstskou či regionální identitu a podporovat ráz prostředí a jedinečnost daného místa.

Opatření 3.2.1

Prověřit možnost aktualizace vyhlášky č. 500/2006 Sb. ve smyslu zohlednění jevů týkajících se identifikace staveb, míst, přírodních prvků nebo veřejných prostorů, které tvoří lokální, celoměstskou či regionální identitu.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŽP, MK, NPÚ, ÚÚR, AUÚP, vysoké školy
Termín: 2017

Opatření 3.2.2

Připravit metodiku pro analýzu urbanistického popřípadě i architektonického charakteru významných lokalit zastavěného území v územně analytických podkladech.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MK, NPÚ, AUÚP, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, vysoké školy
Termín: 2017

Opatření 3.2.3

V územně analytických podkladech zpracovat analýzu urbanistického popřípadě i architektonického charakteru významných lokalit zastavěného území.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR
Termín: průběžně

Opatření 3.2.4

Připravit metodiku pro analýzu kompozičních vztahů v územně analytických podkladech.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MK, NPÚ, ÚÚR, AUÚP, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, vysoké školy
Termín: 2016

Opatření 3.2.5

V územně analytických podkladech zpracovat analýzu kompozičních vztahů v zastavěném území i v krajině.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR, MK, NPÚ, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Cíl 3.3

Vyhodnotit a posílit úlohu hlavních (městských / oblastních) architektů.

Opatření 3.3.1

Provéřít postavení a pravomoci hlavních (městských / oblastních) architektů, jejich kompetence a zodpovědnost. Provéřít nutnost eventuální legislativní úpravy.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: MV, ČKA, ČKAIT, AUÚP, Svaz měst a obcí České republiky, neziskové organizace

Termín: 2016

STAVBY

Téma 4 – Zadávání zakázek

Cíl 4.1

Při zadávání zakázek usilovat o co nejvyšší kvalitu jejich plnění.

Opatření 4.1.1

Zajistit, aby při výběrových řízeních na územně plánovací a projekční činnosti (včetně zahradně-krajinářských úprav) byla hlavním kritériem výběru kvalita. Cena za územně plánovací a projekční práce nesmí být jediným kritériem.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, AUÚP
Termín: průběžně

Opatření 4.1.2

Zpracovat metodiku, která by umožnila stanovit kromě pořizovacích nákladů i náklady na provoz (včetně energetické náročnosti), údržbu a případně i odstranění stavby.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MPO, ČKA, ČKAIT, vysoké školy
Termín: 2018

Cíl 4.2

Využívat architektonické soutěže a soutěže o návrh při přípravě a realizaci staveb financovaných z veřejných rozpočtů.

Opatření 4.2.1

Při přípravě významných budov financovaných z veřejných rozpočtů se doporučuje přednostně využívat architektonické soutěže a soutěže o návrh.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni krajů a obcí
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, Svaz měst a obcí České republiky
Termín: průběžně

Opatření 4.2.2

Vyvíjet soustavnou metodickou činnost a přitom prověřit účelnost vydání metodiky pro zadávání staveb formou soutěže o návrh (i verzi pro zakázky malého rozsahu).

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ČKA, ČKAIT
Termín: 2016

Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb

Cíl 5.1

Zajistit zpracování projektů v maximální kvalitě.

Opatření 5.1.1

Prosadit uplatnění standardů výkonu (objem času) při zpracování územně plánovacích a projektových dokumentací. Využívat honorářové řády, zužitkovat zahraniční zkušenosti s jejich uplatněním. Zajistit legislativní podporu honorářových řádů.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: ČKA, ČKAIT, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, profesní svazy

Termín: 2018

Opatření 5.1.2

Připravit a realizovat informační kampaň o významu a potřebě zpracování projektové dokumentace pro provádění stavby.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: ČKA, ČKAIT

Termín: 2016

Cíl 5.2

Věnovat zvýšenou pozornost ekonomice realizace, provozu a údržby staveb.

Opatření 5.2.1

Připravit a realizovat informační kampaň o nutnosti revizí technických zařízení budov.

Zodpovědnost: MPO

Spolupráce: ČKA, ČKAIT, vysoké školy

Termín: 2017

Opatření 5.2.2

Připravit návrh systému získávání a využití základních dat o ekonomice realizace, provozu a údržby staveb financovaných z veřejných prostředků.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: MPO, Český statistický úřad, ČKA, ČKAIT, vysoké školy

Termín: 2019

VZDĚLÁVÁNÍ, OSVĚTA A VÝZKUM

Téma 6 – Vzdělávání

Cíl 6.1

Rozvinout průběžné a prohlubující vzdělávání příslušných úředníků veřejné správy v oborech architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, v dalších oborech souvisejících s výstavbou a ve stavebních a souvisejících předpisech a dále v oblasti participace a komunikace s veřejností.

Opatření 6.1.1

Prohlubovat kvalifikaci úředníků veřejné správy formou kurzů zaměřených na představení tendencí a dobrých příkladů z oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, oborů souvisejících s výstavbou a stavební kultury. Zaměřit se též na odbornost a kompetenci státní správy při zadávání veřejných zakázek.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: MŠMT, Institut pro veřejnou správu Praha, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy

Termín: průběžně

Opatření 6.1.2

Prohlubovat kvalifikaci příslušných úředníků veřejné správy formou kurzů zaměřených na zapojování veřejnosti a komunikaci s veřejností.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: Institut pro veřejnou správu Praha, vysoké školy

Termín: průběžně

Cíl 6.2

Rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě.

Opatření 6.2.1

Rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě, a to zejména v oblasti stavebního práva.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: MŠMT, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy

Termín: průběžně

Cíl 6.3

Podporovat a rozvíjet výchovu a vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí na všech stupních škol.

Opatření 6.3.1

Vytvořit pracovní skupinu zabývající se implementací vzdělávání o architektuře a stavební kultuře na základních a středních školách a metodikou prezentace tématu v širších souvislostech.

Zodpovědnost: MŠMT

Spolupráce: MMR, MŽP, NÚV, ČKA, ČKAIT, AUÚP, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, vysoké školy, neziskové organizace

Termín: 2015

Opatření 6.3.2

Využít výstupy výzkumné potřeby „Výzkum vhodných nástrojů ke zvyšování stavební kultury“.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŠMT, TAČR
Termín: 2017

Opatření 6.3.3

Jako podklad pro revizi rámcových vzdělávacích programů zpracovat dokument s charakteristikou, pojmy, cíli, učivem a výstupy vzdělávání o architektuře, urbanismu, územním plánování, krajinářské architektuře a stavební kultuře na všech stupních škol. Do podkladu zařadit i vzdělávání o základním systému fungování práva v těchto oblastech, o dopadech územního plánování na společnost a její vývoj a o významu a problémech památkové péče.

Zodpovědnost: MŠMT a MMR
Spolupráce: MK, NPÚ, NÚV, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: 2017

Opatření 6.3.4

Revidovat rámcové vzdělávací programy tak, aby obsahovaly témata spojená s architekturou a stavební kulturou, přizpůsobená jednotlivým stupňům škol. Začlenit architekturu, urbanismus, územní plánování, krajinářskou architekturu a stavební kulturu do jednotlivých souvisejících vzdělávacích oblastí a příslušných průřezových témat. Zaměřit se zejména na vztah jedince k jeho domovu a městu, včetně péče o prostředí, které jej obklopuje. Při výuce využívat příkladů dobré praxe, příklady kvalitní architektury užívat jako učební materiál. Začlenit do výuky praktické aktivity zlepšující kvalitu prostředí vytvářeného výstavbou. Nabídnout pedagogům potřebné výukové materiály a odbornou podporu pro zajištění výuky.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, MŽP, ČKA, ČKAIT, AUÚP, NÚV, základní, střední a vysoké školy, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, neziskové organizace
Termín: v souladu s termíny revizí rámcových vzdělávacích programů

Opatření 6.3.5

Zařadit přípravu pedagogů zabývajících se tématy architektury a stavební kultury na základních a středních školách do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, MŽP, NÚV, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: 2018

Opatření 6.3.6

V rámci zvyšování stavební kultury podporovat učňovské školství a jeho prestiž.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, NÚV, ČKA, ČKAIT, AUÚP, veřejná správa na úrovni krajů, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, odborná učiliště, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 6.3.7

Posílit vzdělávání pro úlohu hlavního architekta jako koordinátora urbanistické koncepce a kompozice sídel a mediátora mezi zájmovými skupinami.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, ČKA, ČKAIT, AUÚP, Svaz měst a obcí, neziskové organizace, vysoké školy
Termín: 2018

Téma 7 – Osvěta a média

Cíl 7.1

Prosazovat větší uplatnění témat architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavebnictví ve veřejnoprávních médiích.

Opatření 7.1.1

Zajistit zpracování podkladů a následně iniciovat u veřejnoprávních médií vytvoření většího prostoru věnovaného tématům architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy
Termín: průběžně

Cíl 7.2

Zajišťovat propagaci příkladů kvalitních realizací včetně kvalitní následné péče o hotové dílo.

Opatření 7.2.1

Podporovat soutěže propagující kvalitní příklady architektonických a urbanistických děl, např. cenu MMR, Stavba roku, Projekt roku, Grand Prix architektů, Building Efficiency Awards apod.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MPO, ČKA, ČKAIT, AUÚP, neziskové organizace
Termín: průběžně

Opatření 7.2.2

Využívat stále elektronické platformy pro identifikaci, sdílení a propagaci „příkladů nejlepší praxe“ v oblasti architektury a stavební kultury (včetně památkové péče a zahradně-krajinářských úprav).

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ČKA, ČKAIT, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

Cíl 7.3

Mezi odbornou a laickou veřejností zvyšovat povědomí o potřebě komplexního přístupu k prostředí vytvářenému výstavbou a dalšími činnostmi člověka, zahrnující problematiku staveb, urbanistických celků a krajiny, včetně jejich vlivu na prostředí a člověka. Podporovat utváření vztahu uživatelů k prostředí, ve kterém žijí.

Opatření 7.3.1

Podporovat osvětovou činnost o kulturně historickém kontextu sídel (jak měst, tak i vesnic), jejich vývoji, o významu jednotlivých dochovaných prostorů a objektů, o jejich hodnotě umělecko-historické, o přírodním bohatství a zázemí sídla a jeho jednotlivých částí. Upozorňovat na hodnoty krajiny a potřebu její přístupnosti. Informovat o významu a problémech památkové péče.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŠMT, MK, MŽP, NPÚ, ČKA, ČKAIT, AUÚP, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

Opatření 7.3.2

Zužitkovat příklady dobré praxe ke zvyšování kvality poptávky klientů. Podporovat vycházky s architektky či komentované prohlídky novostaveb.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ČKA, ČKAIT, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

Opatření 7.3.3

Zapojovat veřejnost (dospělé i děti, zejména školy) do projektů ovlivňujících veřejný prostor.

Zodpovědnost: Veřejná správa na úrovni obcí

Spolupráce: MMR, MŠMT, ČKA, ČKAIT, vysoké školy, neziskové organizace

Termín: průběžně

Téma 8 – Výzkum a vývoj

Cíl 8.1

Podporovat a rozvíjet výzkumnou činnost zaměřenou na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.

Opatření 8.1.1

Naplnit výzkumné potřeby v oborech architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: TAČR, vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 8.1.2

Evidovat a jednotně prezentovat granty vypisované různými institucemi v České republice, zejména granty zaměřené na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.

Zodpovědnost: Grantová agentura České republiky
Spolupráce: všechna ministerstva, TAČR
Termín: průběžně

Opatření 8.1.3

Normativní a kvantitativní výzkumy doplnit kvalitativními výzkumy v „měkkých“ oblastech, jako je identifikace hodnot, vnímání charakteru území obyvateli a míra citlivosti obyvatel k jeho změnám ve středoevropském kontextu. V odůvodněných případech a v odpovídajícím rozsahu zapojovat do výzkumu veřejnost.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, MŽP, TAČR, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

Cíl 8.2

Využívat výsledky výzkumu a vývoje v praxi.

Opatření 8.2.1

Využívat v praxi výsledky výzkumných projektů v programu Beta (TAČR) zaměřených na vzdělávání a osvětu v oblasti architektury a stavební kultury.

Zodpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MMR, TAČR, základní, střední a vysoké školy
Termín: průběžně

Opatření 8.2.2

Rozpracovat výsledky výzkumných projektů TAČR ve formě metodik.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: ÚÚR, vysoké školy
Termín: 2018

Opatření 8.2.3

Podporovat publikování výsledků výzkumů (českých i zahraničních), které se zaměřují na vliv kvality prostředí na člověka.

Zodpovědnost: MMR
Spolupráce: MŽP, MŠMT, AUÚP, ČKA, ČKAIT, ÚÚR, vysoké školy, neziskové organizace
Termín: průběžně

ZÁVĚREČNÁ OPATŘENÍ

Opatření 9.1

Posílit roli nadací podporujících architekturu a stavební kulturu.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: ČKA, ČKAIT, AUÚP, ÚÚR, vysoké školy, neziskové organizace

Termín: 2018

Opatření 9.2

Pravidelně sledovat a hodnotit plnění jednotlivých opatření a jejich účinnost. Zpracovat zprávu o vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky a předložit ji vládě do 31. 12. 2020, včetně případného návrhu aktualizované Politiky architektury a stavební kultury České republiky pro další období.

Zodpovědnost: MMR

Spolupráce: MD, MF, MK, MV, MŠMT, MPO, MZe, MŽP, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Český statistický úřad, TAČR, Grantová agentura České republiky, NPÚ, NÚV, Národní institut pro další vzdělávání, Institut pro veřejnou správu Praha, veřejná správa na úrovni krajů a obcí, ČKA, ČKAIT, AUÚP, ÚÚR, Svaz měst a obcí České republiky, Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR, vysoké školy, nevládní, neziskové organizace a obecně prospěšné společnosti.

Termín: 2020

X. AUTOŘI A POSTUP TVORBY

Zpracování návrhu Politiky rozvoje stavební kultury (architektury) uložila vláda usnesením č. 524 ze dne 13. 7. 2011, kterým byla schválena Koncepce bydlení České republiky do roku 2020. Ta v kapitole 3.3. Cíle a priority bytové politiky, v podkapitole 3.3.3. Kvalita, v Prioritě státu Kvalita vystavěného prostředí, specificky s ohledem na bydlení, určila úkol „připravit návrh politiky rozvoje stavební kultury (architektury) a předložit vládě ke schválení“. Za splnění zodpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Českou komorou architektů, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků a Státní fond rozvoje bydlení.

Impulsem pro zpracování materiálu byla též výzva členským státům definovaná v „Závěrech Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05)“.

V průběhu přípravy dokumentu byl název změněn na Politika architektury a stavební kultury České republiky, který lépe vystihuje obsah materiálu.

Garantem, koordinátorem a současně zpracovatelem dokumentu je Ministerstvo pro místní rozvoj v úzké spolupráci s Ústavem územního rozvoje.

Ještě před oficiálním uložením úkolu probíhaly na základě vstupů Evropského fóra pro politiku architektury přípravné práce na podkladech. Ústav územního rozvoje zpracoval v březnu 2011 dokument „Zvyšování kultury výstavby - Evropské fórum politik architektury“, který vyhodnotil vybrané zahraniční politiky architektury a požadavky vyplývající z evropských dokumentů.

V únoru 2013 Ústav územního rozvoje dopracoval „Analýzu stavební kultury“, kterou zpracoval tým pod vedením prof. Ing. arch. Karla Maiera, CSc. společně s týmem Ústavu územního rozvoje (podrobněji viz kapitola Analýza).

Jako jeden ze základních podkladů pro formulaci Politiky architektury a stavební kultury České republiky byly využity materiály, které pro daný účel Ministerstvo pro místní rozvoj objednalo u České komory architektů, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a u Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR.

Materiál vznikl zejména v roce 2014. V létě 2014 proběhly konzultace pracovní verze dokumentu s klíčovými partnery. Po úpravě byl materiál podroben vnitřnímu připomínkovému řízení.

V listopadu 2014 byl materiál rozeslán do meziresortního připomínkového řízení. Zúčastnila se všechna ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy a organizační složky státu a ministerstva řízené organizace, které jsou dotčeny spoluprací na jednotlivých opatřeních. Připomínkového řízení se účastnily i jednotlivé kraje. Osloveny byly též dotčené odborné a profesní svazy a spolky, vybrané vysoké školy a nevládní a neziskové organizace aktivně činné v této oblasti. V době meziresortního připomínkového řízení byl materiál rovněž zveřejněn k připomínkám nejširší veřejnosti.

Po zapracování připomínek a projednání jejich řešení s jednotlivými resorty byla Politika architektury a stavební kultury České republiky v prosinci 2014 předložena vládě. Vláda ji schválila dne 14. 1. 2015 usnesením č. 22.

SEZNAM ZKRATEK

AUÚP	Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR
ČKA	Česká komora architektů
ČKAIT	Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
ČR	Česká republika
EFAP	Evropské fórum pro politiky architektury – European Forum for Architectural Policies
EU	Evropská unie
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NPÚ	Národní památkový ústav
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
TAČR	Technologická agentura České republiky
ÚÚR	Ústav územního rozvoje

Název: **POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY**

Vydává: Ministerstvo pro místní rozvoj
Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1

Spolupráce: Ústav územního rozvoje
Jakubské náměstí 3, 658 34 Brno

Rok vydání: 2015

Vydání: první

Místo vydání: Praha a Brno

Náklad: 3000 ks

Počet stran: 47

ISBN 978-80-87147-83-2 (Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha)
ISBN 978-80-87318-34-8 (Ústav územního rozvoje. Brno)

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

Tel.: +420 224 861 111

www.mmr.cz

Ústav územního rozvoje

Jakubské náměstí 3

658 34 Brno

Tel.: +420 542 423 111

www.uur.cz